

Az Elektronikus Információs Szolgáltatásról

A kormány 2249/2001. (IX. 12.) határozata az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok Bizottság elnöke beszámolójának elfogadásáról és az egységes információs szolgáltatás elveinek és követelményeinek kidolgozásával kapcsolatos feladatokról 2. pontjában arról rendelkezik, hogy a magyar kutatás-fejlesztési tevékenység szakmai hátterének megerősítése érdekében létre kell hozni egy elektronikusan megjelenő folyóiratokon alapuló nemzeti információs rendszert. A kormány ennek érdekében felhívta az oktatási minisztert, hogy dolgozza ki az egységes információs szolgáltatás elveit és követelményeit, és törekedjen azok megvalósítására.

A feladat elvégzésének határideje: 2001. december 31.

Az EISZ olyan nemzeti program, amelynek célja, hogy a felsőoktatás és a tudományos kutatás számára nélkülözhetetlen elektronikus információforrásokat központilag, nemzeti licenc alapján vásárolja meg. Így az eddigieknél lényegesen több információt, szélesebb felhasználói körnek, fajlagosan kedvezőbb áron lehet biztosítani.

Az EISZ fontos része a felsőoktatási fejlesztési programnak és hazánk euroatlanti integrációjának, mivel egy ütemben jelentősen megnöveli a magyar felsőoktatási intézmények versenyképességét, és elősegíti az információhoz való hozzáférés demokráciájának kiterjesztését.

Az EISZ adatbázisainak kiválasztását vizsgálat előzte meg. Az Oktatási Minisztérium és az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár két felmérést is készített, amelyek összesítése alapján a magyarországi felsőoktatási könyvtárakban megkérdezettek a következő három elektronikus információforrást tartják a legfontosabbaknak:

1. Web of Science: az ISI bibliográfiai adatbázis-csomag és citációs indexszolgáltatása.

Az idézettség követése rendkívül fontos a kutatók számára a tudományos minősítési rendszer követelménye miatt. A kiemelt pályázatok és a tudományos minősítések elbírálásánál döntő tudományos teljesítményt a kutatók idézettségével mérik. A nemzetközi és a hazai gyakorlatban is a Web of Science-ből eredeztetett adatokat használják hivatalosan a minősítéseknel.

2. Swets Blackwell: komplex elektronikus információs szolgáltatási rendszer.

A Swets Blackwell és a NESLI (angol könyvtári konzorcium) megállapodása eredményeként a SwetsNeten keresztül az Elsevier e-folyóiratai és adatbázisai is elérhetőek. A rendszerbe más országok intézményei is bekapcsolódhatnak, ami további 1350 folyóiratot és 14 adatbázist jelent.

3. Science Direct: az Elsevier tudományos kiadó teljes szövegű és adatbázis szolgáltatása.

Az elektronikus folyóiratok szelektált – az intézmény jellege szerint összeállított –, fajlagosan olcsóbb előfizetési lehetőségét csak az Elsevier kiadó nyújtja.

E három szolgáltatás együttesen a világ kb. 20 ezer elektronikus tudományos folyóiratának több mint felét lefedi. Lehetővé teszik a bibliográfiai keresést, valamint együttesen megoldják az adatbázis és a teljes szövegű hozzáférést is. Felhasználóbarát navigátor rendszerük gyors, eredményes kezelést biztosít.

A három szolgáltatás kombinációja biztosítja a legolcsóbb és a legszélesebb körű hozzáférést különböző típusú elektronikus forrásokhoz.

A szolgáltatások sajátossága egyrészt az a tudományos kontroll, amelyet a szolgáltatók az elektronikus folyóiratcsomagok összeállítása, válogatása során érvényesítenek, másrészt az elektronikus folyóiratok feldolgozásának módja, illetve a rendszeren belüli kereshetőség lehetőségei.

Az Elektronikus Információs Szolgáltatás (EISZ) nemzeti program elveinek és követelményeinek kidolgozására a felsőoktatási beruházások kormánybiztosa 2001. szeptember 28-án létrehozta az EISZ-bizottságot, amely magyar felsőoktatási

könyvtári vezetők, független szakértőkből, tanácsadókból, a Magyar Tudományos Akadémia és az OTKA Bizottság képviselőjéből áll. A bizottság heti rendszerességgel ülészik, elnöke Béres István kormánybiztos.

Az EISZ nemzeti programba a felsőoktatási törvényben nevesített állami és egyházi felsőoktatási intézmények, a Gazdasági Minisztérium, a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium, az Oktatási Minisztérium, valamint a Magyar Tudományos Akadémia kutatóhelyei kapcsolódhatnak be. A programhoz csatlakozni kívánó intézmények esetében a csatlakozás felvételeire a későbbiekben tesz a bizottság javaslatot.

A bizottság az EISZ program három lépésben történő megvalósítását tartja célszerűnek:

– Az első lépésben: három angol nyelvű adatbázis megvásárlása

– A második lépés: magyar nyelvű tartalom beszerzése

A magyar nyelvű adatbázisok fontos szerepet kapnak az EISZ-programban. A magyar nyelvű tartalmak kiválasztását egy tanulmány megírása előzte meg, amelyet 2001. december 15-én adtak le. A bizottság a tanulmány alapján 2002 januárjában fogalmazza meg az EISZ-program magyar nyelvű tartalomfejlesztési koncepcióját.

– Harmadik lépés: szakadatbázisok beszerzése konzorciumoknak

A három angol nyelvű adatbázis és a magyar nyelvű tartalom minden, az EISZ-programhoz csatlakozó intézményből, minden kutató, oktató, posztgraduális és graduális hallgató számára elérhető. Létezik azonban egy olyan adatbázis kör, amelyet nem szükséges és nem költséghatékony a fenti intézményi kör számára biztosítani, hiszen speciális, csak az adott tudományterületen tevékenykedők számára releváns információkat tartalmaz. Ezen beszerzések 2002 februárjában indulhatnak meg. (Béres István beruházási kormánybiztos)

PONT
Kiadó

H -1300 BUDAPEST 3, Pf. 215.
Tel/fax: (36-1) 368-8058, tel: (36-1) 367-8311
e-mail: pontkiado@elender.hu
www.pontkiado.com

